



Esteettömyys ja erilaiset avustukset

Tillgänglighet och olika bidrag

V A S A .

V A S A .

Pohjanmaan Taloyhtiöpäivä / Österbottens Husbolagsdag 29.10.2025

Elisabeth Hästbacka

YTT, esteettömyyskoordinaattori, Kiinteistötoimi, Vaasan kaupunki • PD, tillgänglighetskoordinator, Fastighetssektorn, Vasa stad



**Esteettömyys ja sen
edistäminen**

**Tillgänglighet och
främjandet av det**

V A A S A .
V A S A .

Esteettömyys

- Esteettömyys ja saavutettavuus ovat tärkeitä edellytyksiä sille, että kaikki ihmiset *toimintakyvystään riippumatta* voivat elää mahdollisimman itsenäisesti ja osallistua täysimääräisesti kaikilla elämänalueilla
- **YK:n vammaissopimuksen** (artikla 9) mukaan esteettömyys edellyttää asianmukaisia toimia, joihin sisältyy mm esteiden tunnistaminen ja poistaminen, ja niitä sovelletaan muun muassa:
 - **rakennuksiin**, teihin, kuljetukseen sekä muihin sisä- ja ulkotiloihin, koulut, **asunnot**, terveydenhuoltoyksiköt ja työpaikat mukaan lukien;
 - tiedottamiseen viestintään ja muihin palveluihin, sähköiset palvelut ja pelastuspalvelut mukaan lukien

Tillgänglighet

- Tillgänglighet är en viktig förutsättning för att alla människor *oavsett funktionsförmåga* ska kunna leva ett så självständigt liv som möjligt och kunna delta fullt ut på alla livets områden
- Enligt **FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning** (artikel 9) ska ändamålsenliga åtgärder vidtas för tillgänglighet bl.a. gällande:
 - **byggnader**, vägar, transportmedel och andra inom- och utomhusanläggningar, däribland skolor, **bostäder**, vårdinrättningar och arbetsplatser, samt
 - information, kommunikation och andra tjänster, inklusive elektroniska tjänster och räddningstjänster

V A A S A .
V A S A .

Esteettömyys lainsäädännössä: Tillgänglighet i lagstiftningen:



- Maankäyttö- ja rakennuslaki
- Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä
- Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta
- YK:n yleissopimus vammaisten ihmisoikeuksista
- Yhdenvertaisuuslaki
- Markanvändnings- och bygglagen
- Statsrådets förordning om byggnaders tillgänglighet
- Lagen om tillhandahållande av digitala tjänster
- FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning
- Diskrimineringslagen V ^ ^ S ^ .
V ^ S ^ .

Esteettömyyden edistäminen

- Ympäristö ja rakennukset, sekä tuotteet ja palvelut tulee *suunnitella* alusta asti sellaisiksi, että ne ovat toimivia, turvallisia ja hyviä *kaikille* yhteiskunnan jäsenille
- Niitä pitää myös hoitaa, korjata ja ylläpitää niin, että ne ovat hyviä käyttää *kaikille* yhteiskunnan jäsenille
- Lainsäädännöllä, asenteilla, tietoisuudella ja resursseilla on ratkaiseva merkitys
- Esteettömyyden huomioiminen ja edistäminen on **osa kestävästä kehitystä ja investointi tulevaisuuteen**, sillä väestömme ikääntyy ja sitä voi tarvita kuka tahansa milloin tahansa

Främjande av tillgänglighet

- Omgivningen och byggnaderna, samt varor och tjänster bör *planeras* från början så, att de kan är fungerande, trygga och bra för *alla* medlemmar i samhället
- De ska också underhållas, repareras och upprätthållas så, att de är bra för *alla* att använda
- Lagstiftning, attityder, kunskap, medvetenhet och resurser har en avgörande betydelse
- Beaktande och främjande av tillgänglighet är en del av **hållbar utveckling och en investering i framtiden** för vår befolkning åldras och vem som helst kan när som helst behöva det

V A A S A .
V A S A .



Miksi esteettömyys on tärkeää?

Varför är tillgänglighet viktigt?

V A A S A .
V A S A .

Esteettömyyden tärkeys

- Ihmisten toimintakyvyt vaihtelevat yksilöllisesti (mm. iästä riippuen), joten esteettömyys vaatii monien erilaisten asioiden huomioimista
- **Esteettömyys** parantaa ihmisten itsenäisyyttä ja **yhdenvertaisia mahdollisuuksia** toimia ja olla **osallisena** yhteiskunnassa
 - *Mahdollistaa* mm. koulunkäynnin, opiskelun, työssäkäynnin, palvelujen käytön, harrastamisen, kulttuuri- ja vapaa-ajan aktiviteetteihin osallistumisen, yhteiskunnallisen vaikuttamisen, perhe-elämän ja **itsenäisen kotona asumisen**
 - *Helpottaa* kaikkien elämää, vauvasta vaariin – joidenkin kannalta aivan välttämätöntä!

⇒ Kohtuullisten (esteettömyys)mukautusten tekemättä jättäminen on *syrjintää*

Vikten av tillgänglighet

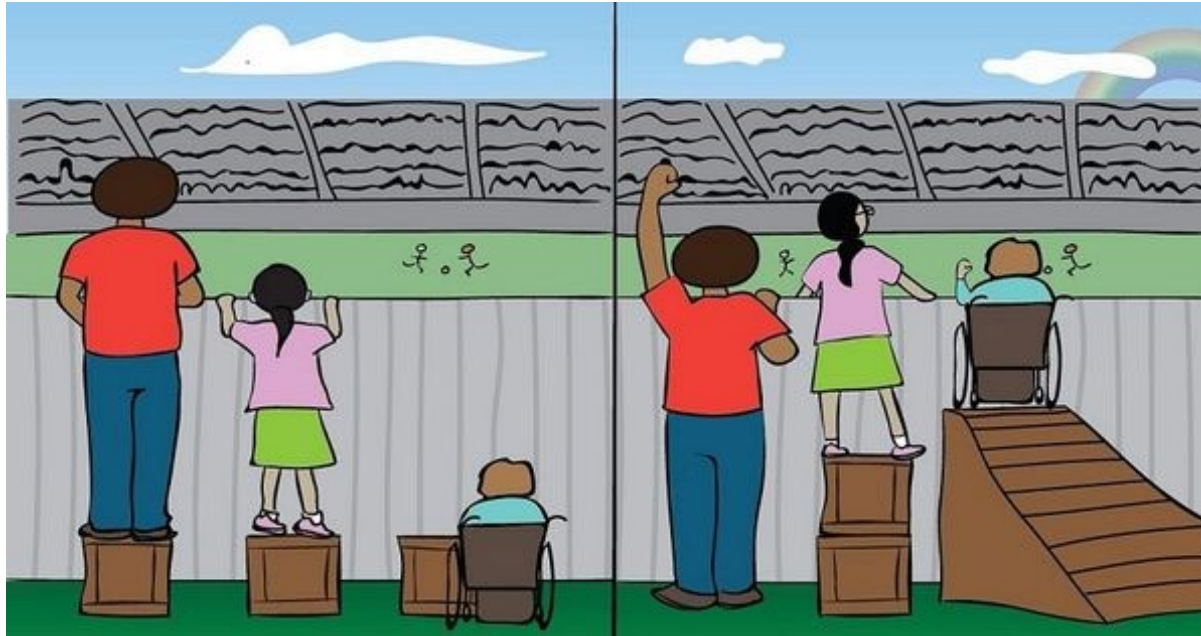
- Människors funktionsförmåga varierar individuellt (bl.a. beroende på ålder) så tillgänglighet förutsätter att många olika faktorer beaktas
- Tillgänglighet ökar människors självständighet och **jämlika möjligheter** att fungera och vara **delaktiga** i samhället
 - *Möjliggör* bl.a. skolgång, studier, arbete, användning av tjänster, hobbyverksamhet, deltagande i kultur- och fritidsaktiviteter, samhällspåverkan, familjeliv och **självständigt boende hemma**
 - *Underlättar* livet för alla oavsett ålder – och för en del är det alldeles nödvändigt!

⇒ Försummande av rimliga (tillgänglighets)anpassningar är *diskriminering*

V Λ Λ S Λ .
V Λ S Λ .

Esteettömyyden tärkeys

- **Kaikki hyötyvät esteettömyydestä** esim. ikääntymisen myötä ja/tai jos oma tai läheisen toimintakyky milloin tahansa muuttuu
- **Esteettömyys edistää osallisuutta ja yhdenvertaisuutta**, sekä ihmisoikeuksien toteutumista, ja se vähentää syrjintää ja syrjäytymistä
 - YK:n vammaissopimus, Yhdenvertaisuuslaki
- Yhdenvertaisuus ei ole tasapäistämistä, vaan yksilöllisten tarpeiden huomioimista ja yhdenvertaisten mahdollisuuksien luomista



Vikten av tillgänglighet

- **Alla gynnas av tillgänglighet** t.ex. genom åldrande och/eller om den egna eller en närståendes funktionsförmåga ändras när som helst
- **Tillgänglighet främjar delaktighet och jämlikhet** samt tryggar av mänskliga rättigheter och minskar diskriminering och marginalisering
 - FN-konventionen, Diskrimineringslagen
- Jämlikhet är inte att alla stöps i samma form, utan att individuella behov beaktas och jämlika möjligheter skapas

V A A S A .
V A S A .



**Esteettömyysmääräykset
asuinrakennuksissa**

**Tillgänglighets-
bestämmelser för
bostadshus**

V A A S A .
V A S A .

Esteettömyysmääräykset asuinrakennuksissa

- Asuinrakennusten esteettömyydestä säädetään **Valtioneuvoston asetuksessa rakennuksen esteettömyydestä** ja uudisrakennusten lisäksi, lakia sovelletaan mahdollisimman pitkälti myös vanhempiin asuinrakennuksiin
- Rakennukseen johtavan **kulkuväylän** tulee olla: ≥ 1200 mm leveä, tasainen ja luistamaton, kaltevuus ≤ 5 %, ja jos siinä on porras, sen yhteydessä on oltava myös luiska tai nostin
- **Luiskan** tulee olla: suora, tasainen ja luistamaton, ≥ 900 mm leveä, kaltevuus ≤ 5 % (sisätiloissa tai ulkona jos katettu/sulana pidetty ≤ 8 %), koko pituudelta ≥ 50 mm suojareuna, sekä ala- ja yläpäässä tasanteet halkaisijaltaan ≥ 1500 mm
- **Autopaikoista** tulee ≥ 1 kpl olla esteettömäksi merkitty, jonka mitat: ≥ 3600 mm x ≥ 5000 mm

Tillgänglighetsbestämmelser för bostadshus

10

- Tillgänglighetsbestämmelserna för bostadshus finns i **Statsrådets förordning om byggnaders tillgänglighet** och förutom nybyggen tillämpas lagen också så långt som möjligt gällande äldre bostadshus
- **Förbindelseleden** som leder till byggnaden bör vara: ≥ 1200 mm bred, jämn och halkfri yta, lutning ≤ 5 % och om där finns en trappa ska det också finnas en ramp eller lyftanordning
- **Rampen** bör vara: rak och med jämn, halkfri yta, ≥ 900 mm bred, lutning ≤ 5 % (inomhus eller utomhus om täckt/uppvärmd ≤ 8 %), längs med hela längden ≥ 50 mm avåkningsskydd, avsatser i början och slutet ≥ 1500 mm i diameter
- Av **parkeringsplatser** bör ≥ 1 st. vara märkt som tillgänglig med måtten: ≥ 3600 mm x ≥ 5000 mm

Esteettömyysmääräykset asuinrakennuksissa (jatk.)

- **Ulko-oven** edustan tasanne halkaisija ≥ 1500 mm, ovien oltava helposti avattavia (mieluiten automaattisesti) ja niiden leveys ≥ 850 mm, kynnyksiä vältettävä tai korkeus ≤ 20 mm
- **Yleisten tilojen** sekä niiden kiinteän kalustuksen ja varustuksen sovelluttava liikkumis- ja toimimisesteiselle henkilölle, ml. yhteiset sauna-, pesu- ja pukuhuonetilat, joiden yhteydessä tulisi olla myös esteetön wc
- **Asunnon** eteisessä, keittiössä ja pesu-/wc-tilassa halkaisijaltaan ≥ 1300 mm kääntymistila
- Portaiden lisäksi tulisi olla **hissiyhteys**, joka ulottuu sisäänkäyntitasoon ja jokaiseen asuinkerrokseen ja yhteisiin tiloihin
- **Hissikorin** mitat: ≥ 1100 mm x syvyys ≥ 1400 mm, mutta jälkiasennettavan hissien mitoitus voi poiketa tästä, jos se on välttämätöntä

Tillgänglighetsbestämmelser för bostadshus (forts.)

11

- **Avsatsen** framför ytterdörren bör ha diametern ≥ 1500 mm, dörrarna bör vara lätta att öppna (helst automatiserade) och ≥ 850 mm breda, trösklar bör undvikas eller höjden ≤ 20 mm
- **Allmänna utrymmen** och deras fasta inredning ska vara lämpliga för personer med nedsatt rörelse- eller funktionsförmåga, inkl. gemensamma bastu-, tvätt- och omklädningsutrymmen, som också bör ha tillgängligt wc
- I **bostadens** tambur, kök och tvätt-/wc-utrymme vändutrymme med diameter ≥ 1300 mm
- Utöver trappor bör det finnas **hissförbindelse** som når till ingångsplanet och alla bostadsvåningar och gemensamma utrymmen
- **Hisskorgens** mått: ≥ 1100 mm x ≥ 1400 mm, men dimensioneringen av hiss som installeras i efterhand får avvika från detta ifall det är nödvändigt



**Vaasan kaupungin
hissi- ja esteettömyys-
avustukset**

**Vasa stads hiss- och
tillgänglighets-
understöd**

V A S A .
V A S A .

Vaasan kaupungin hissiavustus

- Vaasan kaupunki avustaa taloyhtiöitä yhdessä valtion kanssa jälkiasennushissien rakentamisessa.
- Valtion avustus VARKE:n (ent. ARA) kautta on enintään 35 % jälkiasennushissin rakentamiskustannuksista. Avustusta voi saada myös esteettömyyskorjauksiin, jotka mahdollistavat pääsyn rakennukseen, asuntoihin ja yleistiloihin.
- Vaasan kaupungin avustus on enintään 10 % VARKE:n hyväksymistä kustannuksista ja se myönnetään käytettävissä olevan määrärahan puitteissa sen jälkeen, kun VARKE on myöntänyt hissiavustuksensa.
- Hissiavustuksella on jatkuva hakuaika ja tuki maksetaan vasta kun kaikki on valmista.
⇒ Jälkiasennushissin rakentamiseen ja esteettömyyskorjauksiin on mahdollisuus saada avustusta yhteensä jopa 45 %!

Vasa stads hissunderstöd

- Vasa stad stödjer husbolag tillsammans med staten ifråga om efterinstallationer av hissar.
- Statens understöd via VARKE (f.d. ARA) för efterinstallation av hiss är max. 35 % av byggnadskostnaderna. Understöd kan också fås för tillgänglighetsåtgärder som möjliggör att man kan ta sig in i bostadshuset, bostäderna och gemensamma utrymmen.
- Vasa stads hissunderstöd är högst 10 % av de av VARKE godkända kostnaderna och det beviljas inom ramen för tillbudsstående anslag när VARKE har beviljat sitt hissunderstöd.
- Hissunderstödet ansökningstid är fortgående och understödet utbetalas först när allt är klart
⇒ **Sammanlagt kan man få upp till 45 % i understöd för efterinstallation av hiss!**

V A A S A .
V A S A .

Vaasan kaupungin esteettömyysavustus

- Vaasan kaupunki voi myöntää esteettömyysavustusta (VARKE-avustuksesta riippumatta) erilaisten liikkumisesteiden poistamiseen
- Avustettavia toimenpiteitä voivat olla esim.:
 - luiskien tai kynnysluiskien rakentaminen
 - kynnyskorkeuksien madaltaminen
 - oviaukkojen leventäminen
 - kaiteiden asentaminen
 - ulko-ovien automatisointi
 - valaistuksen parantamiseen
 - olemassa olevan hissiyhteyden parantaminen
 - esteettömyystoimenpiteisiin yhteisissä tiloissa ml. sauna- ja wc-tilat, pesutupa, autotalli, roskakatos ym.
- **Esteettömyysavustus voi olla 30 % hankkeen hyväksytyistä kokonaiskustannuksista tai nykyään enintään 5 000 €**
 - Poikkeustapauksissa, jos kulut > 40 000 € ja toimenpiteet laajoja -> 10 000 € avustus

Vasa stads tillgänglighetsunderstöd

- Vasa stad kan bevilja tillgänglighetsunderstöd (oberoende av VARKE-understöd) för undanröjande av olika rörelsehinder
- Understöd kan beviljas för bl.a.:
 - byggande av ramper/tröskelramper
 - sänkning av trösklar
 - breddning av dörröppningar
 - installation av räcken
 - automatisering av ytterdörrar
 - förbättring av belysning
 - förbättring befintlig hissförbindelse
 - tillgänglighetsåtgärder i gemensamma utrymmen såsom bastu- och wc-utrymmen, tvättstuga, garage, sopskjul mm.
- **Tillgänglighetsunderstödet kan uppgå till högst 30 % av projektets godkända totalkostnader eller numera upp till 5 000 €**
 - Undantag om kostnaderna > 40 000 € och omfattande åtgärder -> understöd 10 000 €

Tietoa hissi- ja esteettömyysavustuksista

- Avustuksia myönnettäessä kiinnitetään huomiota tilojen **kokonaisesteettömyyteen**
- Suunnitteluvaiheesta lähtien on hyvä olla yhteydessä kaupungin **asumispalveluihin** ja **esteettömyyskoordinaattoriin**
- Hissi- ja esteettömyysavustuksilla on jatkuva hakuaika
- Kaupungin tuki maksetaan vasta kun kaikki on valmista yhdessä (tai useammassa) erässä
- Tietoa Vaasan kaupungin avustuksista mm. hakuohjeet, sekä haku- ja maksatuslomakkeet:
 - Vaasan hissiavustus: <https://www.vaasa.fi/tietoa-vaasasta-ja-seudusta/ota-yhteytta/avustukset/hissiavustus/>
 - Vaasan esteettömyysavustus: <https://www.vaasa.fi/tietoa-vaasasta-ja-seudusta/ota-yhteytta/avustukset/esteettomyysavustus/>

Information om hiss- och tillgänglighetsunderstöd

- Vid beviljandet av understöd beaktas lokalernas **tillgänglighet i dess helhet**
- Redan fr.o.m. planeringsskedet är det bra att vara i kontakt med stadens **boendeservice** och **tillgänglighetskoordinator**
- Ansökningstiden för hiss- och tillgänglighetsunderstöden är **fortgående**
- Stadens understöd utbetalas först när allt är färdigt i en (eller flera) omgång(ar)
- Info om Vasa stads understöd bl.a. anvisningar, ansöknings- och utbetalningsblanketter:
 - Vasas hissunderstöd: <https://www.vaasa.fi/sv/info-om-vasa-och-regionen/ta-kontakt-vasa-stad/understod/hissunderstod/>
 - Vasas tillgänglighetsunderstöd: <https://www.vaasa.fi/sv/info-om-vasa-och-regionen/ta-kontakt-vasa-stad/understod/tillganglighetsunderstod/>

Esimerkkejä Vaasaan rakennetuista jälkiasennushisseistä

Exempel på efterinstallerade hissar i Vasa

	Kokonaisrakennus kustannukset	Kaupungin avustus	ARAN avustus	Hissien lukumäärä
Esimerkki A	205 301 €	20 530€	92 386 €	1
Esimerkki B	710 406€	75 128 €	319 683 € + lisäavustus 18 395 €	2
Esimerkki C	275 108 €	27 114 €	122 011€	1

- Huom.! VARKE:n (ent. ARA) hissiavustus aikaisemmin 45 % -> nykyään 35 %
- Vaasalaisiin taloyhtiöihin on saatu noin 5 miljoonaa € ARAn hissiavustuksia viimeisen 20 vuoden aikana
- OBS! VARKE:s (f.d. ARA) hissunderstöd tidigare 45 % -> numera 35 %
- Husbolag i Vasa har fått ca 5 miljoner € i hissunderstöd under de senaste 20 åren



**Neuvoa ja avustusta
yksilöille**

**Råd och bidrag
för individer**

V A S A .
V A S A .

Neuvoa ja avustusta

- VARKE:n (ent. ARA) kautta voi jatkuvalla haulla hakea avustusta ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden asuntojen korjaamiseen:
<https://www.varke.fi/fi/henkiloasiakkaat/avustukset-henkiloasiakkaille/korjausavustus-iakkaiden-ja-vammaisten-asuntoihin>
- Yli 65 –vuotias hakija tai ruokakunnan jäsen, huomioidaan tulo- ja varallisuusrajat
- Avustus max. 50-70 % hyväksytyistä kustannuksista
- Neuvoa antaa mm. Vanhustyön keskusliitto:
<https://vtkl.fi/toiminta/korjausneuvonta>
- Vaasan kaupungin **asumisneuvojat** ovat kaikkien kaupunkilaisten käytettävissä asumiseen liittyvissä asioissa, esim. ikääntymisen tuomien tarpeiden ennakkoinnissa, elämäntilanteen muuttuessa tai vuokranmaksuvaikeuksissa ym.
- <https://www.vaasa.fi/asu-ja-ela/asuminen-ja-rakentaminen/asuminen/asumisneuvonta/>

Råd och bidrag

18

- Via VARKE (f.d. ARA) kan man fortgående ansöka om bidrag för reparationer av äldre och funktionshindrade personers bostäder:
<https://www.varke.fi/sv/personkunder/understod-personkunder/reparationsunderstod-bostader-aldre-och-personer-med-funktionsnedsattning>
- Sökanden eller en i hushållet över 65 år, inkomst- och förmögenhetsgränser beaktas
- Bidraget max. 50-70 % av de godkända kostnaderna
- Råd fås bl.a. via Centraförbundet för de gamlas väl: <https://vtkl.fi/toiminta/korjausneuvonta>
- Vasa stads **boenderådgivare** bistår alla i staden i frågor som gäller boende, t.ex. i att förutse behov kopplade till åldrande, vid förändrad livssituation eller vid hyresbetalningssvårigheter mm.
- <https://www.vaasa.fi/sv/bo-och-lev/boende-och-byggande/boende/boenderadgivning/>

Vammaispalveluiden rooli

- Hyvinvointialueen vammaispalvelu voi myöntää asunnonmuutostöitä vammaisen henkilön asuntoon.
- Lisätietoa esteettömän asumisen tuesta löytyy mm. Vammaispalveluiden käsikirjasta:
<https://thl.fi/julkaisut/kasikirjat/vammaispalvelujen-kasikirja/tuki-ja-palvelut/esteettoman-asumisen-tuki>
- Asunnonmuutostöihin voi kuulua myös sellaisia pienempiä toimenpiteitä, jotka esim. mahdollistavat esteettömän kulun asuintaloon.
⇒ Taloyhtiöllä on mainio tilaisuus saada kaikkia hyödyntävää esteettömyyttä parannettua (vaikka toimenpiteet on myönnetty vain yksittäiselle vammaiselle henkilölle)

Funktionshindersservicens roll ¹⁹

- Valfärdsområdets funktionshindersservice kan bevilja omändringsarbeten i en funktionshindrad persons bostad.
- Mer information om stöd för tillgängligt boende hittas via Handbok om funktionshindersservice:
<https://thl.fi/sv/publikationer/handbocker/handbok-om-funktionshindersservice/stod-och-service/stod-for-tillgangligt-boende>
- I bostadens omändringsarbeten kan också ingå sådana mindre åtgärder som t.ex. möjliggör en tillgänglig ingång till bostadshuset.
⇒ Husbolaget har en ypperlig chans att förbättra tillgängligheten för alla (även om åtgärderna beviljats till en enskild funktionshindrad person)

V Λ Λ S Λ .
V Λ S Λ .

KYSYMYKSIÄ / KOMMENTTEJA?
FRÅGOR / KOMMENTARER?

V A A S A .
V A S A .

KIITOS • TACK

OTA YHTEYTTÄ • TA KONTAKT: elisabeth.hastbacka@vaasa.fi

V A A S A .
V A S A .